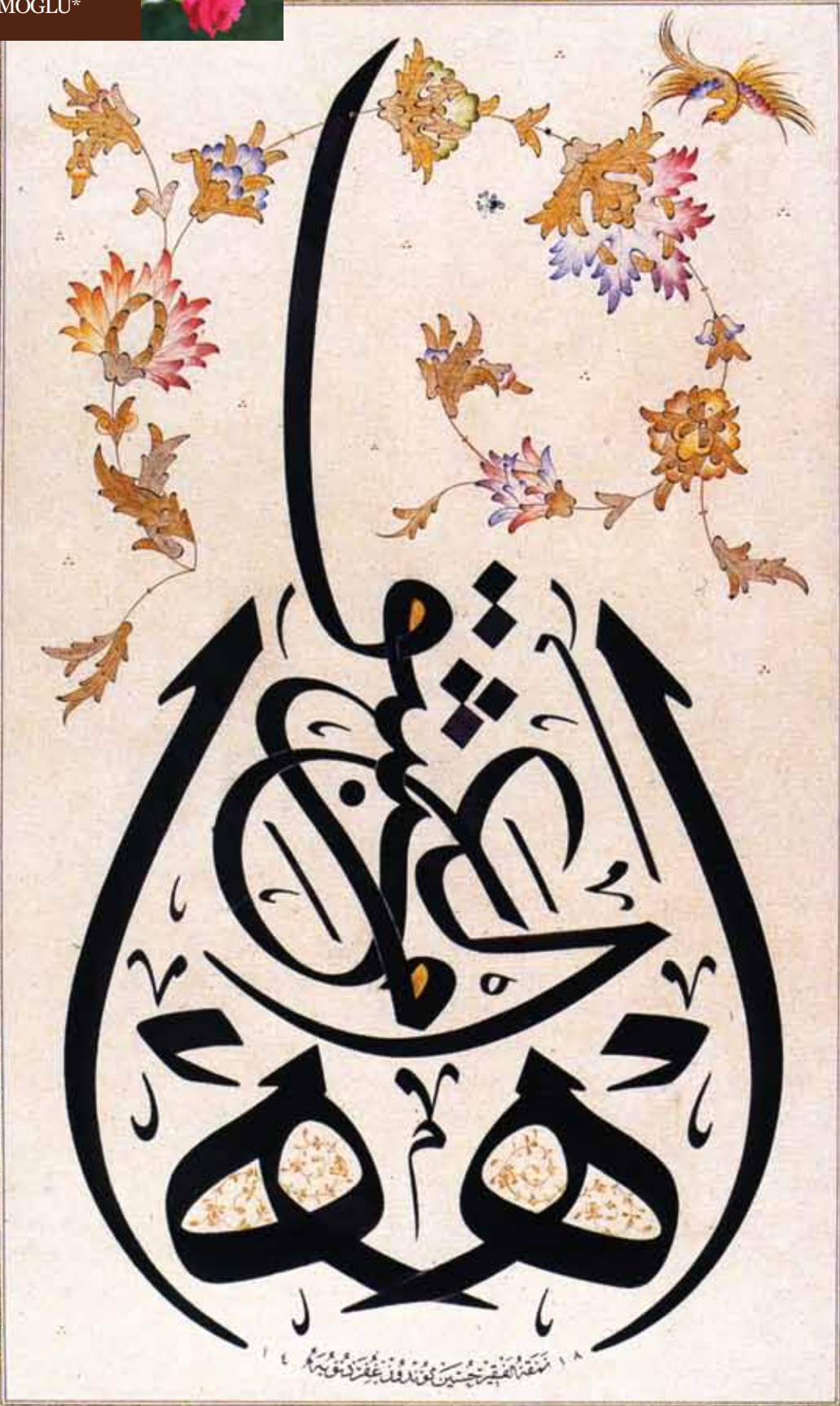

Hulûsi Kalb'den
Abdülmecit İSLAMOĞLU*

HER NE Kİ VAR ÂLEMDE AŞKTIR

“Mecnûn’a Leylâ’nın yüzünde/şahsında ilâhî güzelliği göstererek onu dağlara taşlara düşüren aşkın gücüdür. Kays’ı Mecnûn yapan aşktır. Mecnûn’a, Leylâ’nın gerçekte güzel biri olmadığını ve nasıl olur da böyle kara kuru bir kıza bu denli büyük bir aşkla bağlandığını soranlara, “Onu bir de benim gözümle görebilseydiniz...” dedirten ve ona o gözleri veren yine aşktır.”

Es-Seyyid Osman Hulûsî Efendi’nin *Dîvân*’ında en çok işlenen konuların başında şüphesiz aşk gelir. Hatta Hulûsî Efendi’nin *Dîvân*’ı baştan sona ilâhî aşkı terennüm etmektedir denilebilir. Bu şiirlerde aşk, âşık ve maşûk kavramları çeşitli tamlama, teşbih ve tezahürler içerisinde ele alınır. Aşk muhtevalı bu tür manzûmelerde dikkat çeken en önemli hususlardan birisi de elbette vuslat arzusunun, sevgiliye kavuşma özleminin dile getiriliyor olmasıdır. İşte “mahrem-i visâl-i yâr olmak” üzere yazılan; yani hakîkî sevgiliye, Cenâb-ı Hakk’a kavuşma arzusu ile kaleme alınan bu şiirlerden birisi de “eder” redifli aşağıdaki manzûmedir:

1. *Her hâlde aşk leyl ü nehâr her fash bahâr eder
Her dil nâğme-i hezâr her hârî gül-izâr eder*

Aşk, ister gece ister gündüz olsun her vakti bahara çevirir. Aşk, her dili bülbül, her dikenini gül yanaklı yapar.

Aşkın öyle etkileyici bir gücü vardır ki, şartlar ne kadar zor olursa olsun, aşk işleri yoluna koyar. Her taraf bahar mevsiminin umut ve neşeyle dolu güzelliğine bürünür. Söz söyleyen her lisan, bülbülün güle aşkını terennüm ettiği gibi, aşkla şakırmaktadır artık. Her diken, gül yanaklı sevgiliye dönüşür. Diller/gönüller bülbül olup ötmekte; dikensiz/zahmetsiz, sıkıntısız gül yüzlü sevgililer tüm güzellikleriyle arz-ı endâm etmektedir.

2. *Her çeşm tarâvetiyle incilâ bahş eyleyip
Her hüsn zarâfetiyle hûb nigâr eder*

Aşk, her göze tazelik ve parlaklık lutf eder. Her güzelliği zarafetiyle güzel sevgililere çevirir aşk.

Günah ve isyan karanlıklarıyla perdelenmiş gözler, eğer elde edbilirse aşkın kazandırdığı tazelik ve parlaklıkla aydınlanacak, hakikati görecektir. Aşk, her güzelliğe kendine has nezaketi ve inceliğiyle zarafet katacak; güzeller aşkla daha da güzelleşecektir.

3. *Aşkdır pâdişâh iken gedâ gedâ iken şâh eden
Aşkdır nesi varsa âşkın târumâr eder*

Aşk, padişahları köle, köleleri padişah yapar. Âşğın kendini yoldan alıkoyan varını yoğunu dağdır, perişan eder aşk.

Dünyalık adına ne varsa sahip olan padişahlar, hükmün/mülkün gerçek sahibini tanıdıklarında kul olmayı, köle gibi yaşamayı tercih etmişlerdir. Tıpkı İbrahim Ethem Hazretleri gibi. Aşk, kulun sahip olduğu(nu zannettiği) her şeyi almış ve onu Rabbiyle başbaşa bırakmıştır. İşte bu noktada kul yeniden şâh olmuştur. Alçaldıkça yükselmiş, Rabbinin tanıdıkça kıymet kazanmış, yücelerin yücesine çıkmıştır.

4. *Aşkdır ferah veren cümle gumûmdan kalbe
Aşkdır âşkı cümle derde giriftâr eder*

Aşk, kalpteki her türlü sıkıntıdan insanı kurtararak gönle ferahlık verir. Âşğ her türlü derde esir eden yine aşktır.

Aşk, kalpteki dünyevî dertleri, sıkıntıları çıkarıp atacaktır. Zira gönülde birden fazla sevgiye yer yoktur. Kalp, Fuzûlî'nin, "aşk derdiyle hoşem" dediği aşk derdine kavuşacak, sadece O'nun derdiyle/aşkıyla dolacak, gönülde sadece O olacaktır.

5. *Aşkdır şem' oduna yandıran pervâneyi
Aşkdır gül için bülbül bunca zâr zâr eder*

Pervaneyi mumun ateşinde yanmaya iten aşktır. Bülbülü gül için inleyerek ağlatan yine aşktır.

Aşkın insanı kendinden alan, cezbeden gücü sayesinde pervane, canını hiçe sayarak kendini mumun alevlerine atmakta, yanarak varlığından geçmekte, yok olmaktadır. Yok olarak ise aslında gerçek varlığı bulmaktadır. Ölecek, ölümsüzlüğe ermek... Ölecek, sonsuz diriliği elde etmektir pervanenin yaptığı... Bülbüle gül için destanlar yazdıran da yine aşktır. Bülbül de pervane gibi aşkın etki alanına girmekte, kendinden/canından geçmektedir. Bülbül gül dalına konmakta, göğsüne

batan dikenlerin akıttığı kanlar gülün kökünü sulayarak güle kırmızı rengini vermektedir. Aşkın gücüdür bu; vesselam.

6. *Aşkdır Mecnûn'a kûh u sahrâyı gezdiren
Aşkdır Leylâ'ya hüsnüne i'tibâr eder*

Mecnûn'a dağları, çölleri gezdiren aşktır. Leylâ'nın güzelliğine değer katan da aşktır.

Mecnûn'a Leylâ'nın yüzünde/şahsında ilâhî güzelliği göstererek onu dağlara taşlara düşüren aşkın gücüdür. Kays'ı Mecnûn yapan aşktır. Mecnûn'a, Leylâ'nın gerçekte güzel biri olmadığını ve nasıl olur da böyle kara kuru bir kıza bu denli büyük bir aşkla bağlandığını soranlara, "Onu bir de benim gözümle görebilseydiniz..." dedirten ve ona o gözleri veren yine aşktır.

7. *Aşkdır Ferhâd'a tîşesin taşa urduran
Aşkdır Şîrîn lebinden Kevser nisâr eder*

Ferhat'a kazmasını taşa vurduran aşktır. Şîrîn'in dudaklarından kevser saçan yine aşktır.

Ferhat'a sevdiğine kavuşmak üzere dağları deldiren aşktır. Ferhat'a Şîrîn'e kavuşmayı Kevser suyunu içmek gibi algılatan yine aşktır.

8. *Aşkdır Vâmık'ı gark-ı eşk-i hûn eden
Aşkdır Azrâ'nın râzını halka âşikâr eder*

Vâmık'ı kanlı gözyaşlarına boğan aşktır. Azrâ'nın sırrını halka duyuran da aşktır.

Vâmık'ı güzeller güzeli Azrâ'ya kavuşamadığı için üzüntülere boğmaktadır aşk. Azrâ'nın durumu da Vâmık'tan çok farklı değildir. Aşk ateşi Azrâ'yı sarıp sarmalamıştır. Beti benzi atmış, yüzü sararmış, halsiz kalmıştır artık. Ne kadar gizlemek istese de artık her şey ortadadır. Azrâ âşiktir... Bu hâli saklamanın anlamı da kalmamıştır. Aşk uğruna herşey göze alınmış, kınayanın kınaması umursanmamıştır.

9. *Aşkdır deryâyı salan nehr eyleyip katreyi
Aşkdır deryâyı cûşa getirip buhâr eder*

Bir damla suyu nehre düşürüp denize kavuşturan aşktır. Deryayı coşturarak buharlaştıran yine aşktır.

Özüne kavuşmak için can atmaktadır bir damla su. Aslından kopmuş, ayrı düşmüştür; vatanın-

dan ayrı, gurbettedir su. Önce nehre karışmakta, yola girmektedir. Bu yoldur ki onu ummâna, sosuzluğa kavuşturacaktır. Görünürde var olan ayrılık ortadan kalkacak; herşey bir olacaktır.

10. *Aşkdır cemâlde kemâl gösteren*
Aşkdır her kemâl ile kâr u zâr eder

Sevgilinin yüzünü kusursuz gösteren aşktır. Âşığı bu kusursuz güzellikle daima meşgul eden ve bu uğurda ağlatan da aşktır.

Âşık sevdiğinin güzelliği karşısında kendisinden geçmiş hayran kalmıştır. Mükemmel ve ek-

siksiz bir güzellik... Âşığın gözü artık başka bir şey görmez olmuştur. Kusursuz olan eldeyen başkası ne yapısın ki?... Onunla kalkılmakta, onunla yatılmakta, onunla gülünmekte, onunla ağlanmaktadır.

11. *Sensin bu hüsn-i aşkdan murâd ey nigâr*
Sensiz hüsn ü aşka kim i'tibâr eder

Ey sevgili! Aşkın bu güzelliğinden murad olan sensin. Sensiz güzelliği de aşkı da kim ne etsin?!

12. *Aşkdır Hulûsî her ne ki var âlemde*
Aşkdır bîgâne gönlünü mahrem-i visâl-i yâr eder

Âlemdeki herşey aşktan ibarettir ey Hulûsî! Kayıtsız gönlünü sevgilinin vuslatına mahrem kılan yine aşktır.

XVI. yüzyılın büyük dîvân şâiri Fuzûlî'nin

İlm kesbiyle pâye-i rifât
Arzû-yı muhâl imiş ancak
Aşk imiş her ne var âlemde
İlm bir kîl ü kâl imiş ancak

dörtlüğünde dile getirilen hakikat, Hulûsî Efendî'nin diliyle ve üslûbuyla çağımız insanının dikkatine yeniden sunulmaktadır.

Kâinattaki her şey aşk olunca, mihverde aşk bulununca sevgiliye kayıtsız kalmak, ona ilgi duymamak mümkün müdür? Aşkla kalpler vuslat için çarpacak, gönül sevgiliye kavuşma arzusuyla yanıp tutuşacaktır.

Burada baştan sonra bahsi geçen aşk elbette ilâhî olan aşktır. Allah aşkıdır. Sonlu olan güzellikler, bir yönüyle hep eksik kalacak insanoğlunu tatmin etmeyecektir. Aslolan gerçek güzellikleri, ebedî ve mükemmel olan güzellikleri sevmektir. Bunun dışında sevilenler ise sadece O'nun rızası dahilinde sevimli, O'nun için sevimlidir.

Ne mutlu Allah için sevenlere!
Ne mutlu hakikî aşkı tadanlara!...

* Dr.